

นวนิยายของนะญีบ มะห์ฟูซ: ผลกระทบของจักรวรรดินิยมที่มีต่อการเมืองและสังคมอียิปต์

นางสาวนารีมา แสงวิมาน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-3427-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

NAGUIB MAHFOUZ'S NOVELS: THE IMPACT OF IMPERIALISM
ON EGYPTIAN POLITICS AND SOCIETY

Miss Nareema Sangwiman

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the degree of Master of Arts Program in Comparative Literature

Department of Comparative Literature

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-17-3427-1

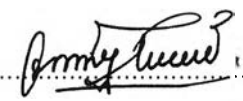
หัวข้อวิทยานิพนธ์	นวนิยายของนะญิบ มะห์ฟูซ: ผลกระทบของจักรวรรดินิยม ที่มีต่อการเมืองและสังคมอียิปต์
โดย	นางสาวนารีมา แสงวิมาน
สาขาวิชา	วรรณคดีเปรียบเทียบ
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	นายธเนศ ช่วงพิชิต

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

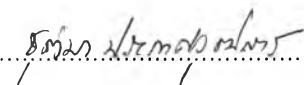

..... คนบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุรเดช ไชติอุดมพันธ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(นายธเนศ ช่วงพิชิต)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุติมา ประกาศวุฒิสาร)

นารี่มา แสงวิมาน : นวนิยายของนะฎีบ มะห์ฟูซ : ผลกระทบของจักรวรรดินิยมที่มีต่อการเมืองและสังคม อียิปต์. (NAGUIB MAHFOUZ'S NOVEL: THE IMPACT OF IMPERIALISM ON EGYPTIAN POLITICS AND SOCIETY) อ. ที่ปรึกษา: รศ.ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์, อ.ที่ปรึกษาร่วม: นายธเนศ ชวงพิชิต, 190 หน้า. ISBN 947-17-3427-1.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์นวนิยายของนะฎีบ มะห์ฟูซชุด *The Cairo Trilogy* [*Palace Walk* (1994), *Palace Desire* (1994), *Sugar Street* (1997)] และนวนิยายเรื่อง *The Day the Leader Was Killed* (2001) ในด้านของผลกระทบของจักรวรรดินิยมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อียิปต์

จากการศึกษาพบว่า *The Cairo Trilogy* นำเสนอการเมืองในยุคอาณานิคมและยุคหลังได้รับอิสรภาพเพื่อแสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของระบบการเมืองที่ถูกแทรกแซงจากตะวันตก การต่อสู้ทางการเมืองจึงเกิดขึ้นเพื่อต่อต้านอำนาจของจักรวรรดินิยมและชาติมหาอำนาจตะวันตกซึ่งเกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ กล่าวคือ ขบวนการชาตินิยม ขบวนการมุสลิมอนุรักษนิยม ตลอดจนลัทธิคอมมิวนิสต์และฟาสซิสต์ล้วนมีบทบาทในการขับเคลื่อนการเมืองอียิปต์ให้ตื่นตัวและตั้งรับกับรูปแบบของจักรวรรดินิยมที่เปลี่ยนแปลงไป *The Day the Leader Was Killed* สะท้อนภาพการเมืองและเศรษฐกิจในยุคอินฟิตาห์ ผู้ประพันธ์แสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องเผชิญกับชะตากรรมที่ยากเข็ญ ประชาชนประสบปัญหาความยากจนและต้องแบกรับภาระหนี้สินที่เพิ่มพูนมากขึ้น ตลอดจนปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงของบรรดานักการเมืองที่เบียดบังผลประโยชน์ของประเทศชาติ

ผู้ประพันธ์ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบจากการไหลบ่าเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตกที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรม อียิปต์จนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน กล่าวคือ การยึดมั่นในหลักแห่งความศรัทธาเพื่อดำรงเอกลักษณ์ดั้งเดิมที่มีคุณค่าของคนรุ่นเก่านั้นเริ่มคลอนแคลน จึงนำไปสู่การยอมรับวัฒนธรรมตะวันตกของคนรุ่นใหม่กลุ่มหนึ่ง อีกทั้งการแผ่ขยายของกระแสบริโภคนิยมทำให้สังคมอียิปต์ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของค่านิยมตะวันตกมากยิ่งขึ้น ผู้ประพันธ์เน้นย้ำว่าวิกฤตจริยธรรมจะไม่เกิดขึ้นถ้าประชาชนใช้สติปัญญาและเหตุผลเป็นหลักในการดำเนินชีวิต นอกจากการเปลี่ยนแปลงในแง่ลบแล้ว การเปลี่ยนแปลงในแง่บวกที่เกิดขึ้นเด่นชัดในนวนิยาย คือ การตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา การประกอบอาชีพ ตลอดจนการยอมรับสิทธิสตรี

ภาควิชา.....วรรณคดีเปรียบเทียบ....	ลายมือชื่อนิสิต.....	ทรงยศ รสอรรถาน
สาขาวิชา.....วรรณคดีเปรียบเทียบ...	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....	สมชาย คุ้ม...
ปีการศึกษา... 2548....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....	สมชาย คุ้ม...

4580161022 : MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEY WORD: NAGUIB MAHFOUZ'S NOVELS / EGYPTIAN NOVELS / MODERN ARABIC NOVELS / THE IMPACT OF IMPERIALISM / EGYPTIAN POLITICS AND SOCIETY

NAREEMA SANGWIMAN: NAGUIB MAHFOUZ'S NOVELS: THE IMPACT OF IMPERIALISM ON EGYPTIAN POLITICS AND SOCIETY. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.ANONGNAT THAKOENGWIT,PH.D., THESIS COADVISOR: MR.THANATE CHUANGPISHIT, 190 pp. ISBN 974-17-3427-1.

The objective of this thesis is to analyze Naguib Mahfouz's novels: *The Cairo Trilogy* [*Palace Walk* (1994), *Palace Desire* (1994), *Sugar Street* (1997)] and also *The Day the Leader Was Killed* (2001) in regard to the impact of imperialism on Egyptian politics, economy, society and culture.

According to study, *The Cairo Trilogy* portrays the picture of political movements in the colonial period and after the independency period, in order to show the changes within the political sphere with the interference of the west, especially, the political battles against imperialistic powers in forms of movements, e.g. the Nationalists, the Muslim Brotherhood, the Communists and the Fascists. *The Day the Leader Was Killed* reflect the politic and economic crisis in the *Infitah* period when Egyptian people face with poverty, hardship, excessive debts, as well as the problem of corruption among politicians who rule the country.

The author also shows the impact of Western culture which has created various changes in Egyptian culture and society. Traditional faiths and beliefs have been undermined. Some of the new generations have gradually adopted Western lifestyle as their pattern of living. Materialism and consumerism have widespread.

However, the author emphasizes that the demoralization will never occur if people exercise wisdom and intelligence in life. These changes in Egyptian society under Westernization have created not only bad results. Good results of these changes include improvement in education, occupation and women rights.

Department...Comparative Literature..... Student's signature

Field of study... Comparative Literature... Advisor's signature

Academic year ... 2005 Co-advisor's signature

Nareema Sangwiman
Anongnat Thakoengwit
T. Chuangpishit

กิตติกรรมประกาศ

ด้วยพระนามแห่งพระผู้อภิบาลผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตาอย่างเสมอ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างสูงของรองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งในการค้นคว้าวิจัย นอกจากนี้อาจารย์ยังเป็นผู้ให้กำลังใจและคอยกระตุ้นเตือนให้ผู้วิจัยทุ่มเทและใส่ใจงานวิจัยของตนเองอยู่เสมอ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่อาจารย์ให้ความเมตตาสนับสนุนและจัดหาทุนการศึกษามาโดยตลอด อีกทั้งอาจารย์ได้สอนให้นิสิตรู้จักการเป็นผู้ให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ธเนศ ช่วงพิชิต ที่กรุณาสละเวลาในการอ่านนวนิยายฉบับภาษาอาหรับและฉบับแปลภาษาอังกฤษ คอยแนะนำและจุดประกายความคิดของผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์ ประธานกรรมการและอาจารย์ ดร.ชุตินา ประภาสวุฒิสาร กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ซึ่งได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์ บุญขจรผู้กรุณาให้โอกาสในการฝึกฝนประสบการณ์ชีวิตระหว่างการศึกษ ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสเรียนรู้และเข้าใจชีวิตมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่สุนิษา พี่วัชรินทร์ และน้องมานิสาที่ให้ความอนุเคราะห์ในการติดต่อประสานงานในด้านต่างๆ ด้วยดี ขอขอบคุณพี่บี พี่เล็ก พี่ท็อปผู้กรุณาให้ข้อเสนอแนะดีๆ เกี่ยวกับมะห้ฟูชมาโดยตลอด ขอขอบคุณพี่ต่าย พี่อ้น พี่ตาล พี่มะนาว พี่ป๊าก พี่วัน พี่ตัน พี่หนูเล็ก ฤทัย ดีก แพง ตลอดจนพี่ๆ น้องๆ ในภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบกับที่มีได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ด้วย

ความสำเร็จส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดจากกำลังใจและความรักที่ผู้วิจัยได้จากคุณพ่ออาณัติและคุณแม่สุมาลี แสงวิมาน ผู้ริเริ่มและสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งเป็นสมบัติอันล้ำค่าที่สุดในชีวิต ขอใจ บุลกีนี สุกัยนะฮ์และชะฮ์รอผู้คอยเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ให้พี่สาวคนนี้เสมอมา

หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะมีประโยชน์ในการค้นคว้าวิจัยและนำไปศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นอื่นๆ และเป็นประโยชน์ต่อสังคมในภายภาคหน้า ผู้วิจัยขออุทิศคุณความดีนี้แต่คุณแม่พนอ ช่วงพิชิต มารดาผู้ล่วงลับของอาจารย์ธเนศ ช่วงพิชิตด้วย

ขอความสันติจงมีแด่บรรดาผู้ศรัทธามั่นในความดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3. สมมติฐานการวิจัย.....	6
1.4. ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.5. วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
1.6. ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
1.7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8
2 ภูมิหลังวรรณกรรม.....	9
2.1. พัฒนาการของวรรณกรรมอาหรับ.....	9
2.2. ระเบียบ มหัพู่ชกับนวนิยายวิพากษ์การเมืองและสังคมอียิปต์.....	12
2.3. ระเบียบ มหัพู่ชกับนวนิยายอิงประวัติศาสตร์.....	23
3 ผลกระทบของจักรวรรดินิยมที่มีต่อการเมืองและเศรษฐกิจ ของประเทศอียิปต์ในนวนิยาย.....	26
3.1. อิทธิพลและการแทรกแซงทางการเมืองของจักรวรรดินิยม.....	29
3.1.1. การเมืองยุคอาณานิคม(ค.ศ. 1914 – 1919).....	29
3.1.1.1. ผลกระทบของสงครามโลกครั้งที่ 1.....	30
3.1.2. การเมืองยุคหลังได้รับอิสรภาพ(ค.ศ.1922 – 1952).....	35
3.1.2.1. กระแสความนิยมของพรรควาฟด์.....	36
3.1.2.2. วิกฤตเศรษฐกิจ.....	43
3.1.2.3. สถานภาพของรัฐบาลกับอำนาจเผด็จการ.....	45

3.1.2.4 ผลกระทบของสงครามโลกครั้งที่ 2 ในกรุงไคโร.....	52
3.1.3 การเมืองการปกครองในยุคสาธารณรัฐ (ค.ศ.1979 -1981)...	57
3.1.3.1 นโยบายเศรษฐกิจอินฟิตาห์.....	58
3.1.3.2 ปัญหาความยากจน.....	60
3.1.3.3 ปัญหาการคอร์รัปชัน.....	65
3.2 จิตวิญญาณและการต่อสู้ทางการเมือง.....	67
3.2.1 ขบวนการผู้รักชาติ.....	68
3.2.2 การปฏิวัติในปีค.ศ. 1919.....	72
3.2.3 การต่อสู้เรียกร้องอิสรภาพ.....	98
3.2.4 การจับกุมผู้ต่อต้านรัฐบาล.....	103
3.2.5 อุดมคติทางการเมือง.....	109
3.2.6 วันลอบสังหารประธานาธิบดี.....	114
4 ผลกระทบของจักรวรรดินิยมที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมอียิปต์ในนวนิยาย.....	119
4.1 กรุงไคโร : วิถีชุมชนดั้งเดิมและการแทรกแซงของตะวันตก.....	120
4.1.1 ญะมาลียะฮ์: สภาพชุมชนในย่านเก่าของกรุงไคโร.....	121
4.1.2 อัลหุซัยน์: ศาสนสถานอันศักดิ์สิทธิ์ และศูนย์รวมแห่งความศรัทธา.....	124
4.1.3 เชชเบกียะฮ์: ย่านบันเทิงในกรุงไคโร.....	127
4.1.4 อับบาซียะฮ์: ชุมชนใหม่ที่สะท้อนกลิ่นอายตะวันตก.....	129
4.2 วิถีชีวิตคนรุ่นเก่า.....	131
4.2.1 ชัยยิด อะหมัด อับดุลญะวาดกับสังคมปีศาจปโตเลมี.....	131
4.2.2 อะมีนะฮ์กับการยึดมั่นจารีตแบบเก่า.....	137

บทที่	หน้า
4.2.3 คะมัลกับการยึดมั่นจารีตแบบเก่า ในจุดเปลี่ยนทางวัฒนธรรม.....	143
4.2.4 หุซัยน์ และอายะฮ์ ชัดดาตกับการยอมรับ ในค่านิยมตะวันตก.....	147
4.3 วิถีชีวิตคนรุ่นใหม่.....	151
4.3.1 การศึกษาและการประกอบอาชีพ.....	151
4.3.2 กระแสบริโภคนิยม.....	157
4.3.3 ชีวิตสมรส.....	162
- การเลือกคู่ครอง.....	163
- ปัญหาการหย่าร้าง.....	168
4.3.4 วิกฤตจริยธรรม.....	171
5 บทสรุป.....	175
รายการอ้างอิง.....	181
ภาคผนวก.....	184
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	190